

Portrety

muzyczny manifest pamięci i pokoju

Trasa koncertowa

6 lutego, piątek

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

14:00–15:00 Warsztaty mistrzowskie z Adamem Bałdychem

17:30–18:30 *Zbrodnia i kara? Jak w Republice Federalnej Niemiec (nie)próbowano ścigać zbrodnie na polskiej inteligencji*

wykład dr. hab., prof. IP Tomasza Chincińskiego i dyskusja z udziałem publiczności

19:00–20:30 Koncert Adam Bałdych Quintet

Wystawa *Zarysy Pamięci*

7 lutego, sobota

Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gorzowie Wielkopolskim

14:00–15:00 Warsztaty mistrzowskie z Adamem Bałdychem

17:30–18:30 *W krzywym zwierciadle. Jak 100 lat temu Niemcy widzieli Polaków*

wykład prof. Grzegorza Kucharczyka i dyskusja z udziałem publiczności

19:00–20:30 Koncert Adam Bałdych Quintet

Wystawa *Zarysy Pamięci*

8 lutego, niedziela

Synagoga Pod Białym Bocianem we Wrocławiu

14:00–15:00 Warsztaty mistrzowskie z Adamem Bałdychem

17:30–18:30 *Z archiwum na scenę. Jak stare fotografie, wspomnienia listy i cisza budują nowe emocje w sztuce*

wykład dr. Joanny Hytrek-Hryciuk i panel dyskusyjny

19:00–20:30 Koncert Adam Bałdych Quintet

Wystawa *Zarysy Pamięci*

9 lutego, poniedziałek

Muzeum – Zamek w Łańcucie

12:00–13:00 Warsztaty mistrzowskie z Adamem Bałdychem

15:30–16:30 *Pamięć. Czy jej potrzebujemy w czasie post-prawdy?*

wykład dr. hab., prof. IP Damiana Markowskiego i panel dyskusyjny

17:00–18:30 Koncert Adam Bałdych Quintet

Wystawa *Zarysy Pamięci*

PROJEKT „PORTRETY – MUZYCZNY MANIFEST PAMIĘCI I POKOJU”

To cykl czterech koncertów Adam Bałdych Quintet inspirowanych materiałami historycznymi z czasów II wojny światowej, realizowanych z okazji 80. rocznicy jej zakończenia w miejscach pamięci. Projekt obejmuje także: warsztaty mistrzowskie, wykłady i panele dyskusyjne z naukowcami Instytutu Pileckiego oraz wystawę towarzyszącą *Zarysy pamięci*. To projekt edukacyjno-artystyczny, upamiętniający ofiary wojny i niosący przesłanie pokoju.

Wydarzenia odbędą się w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, Kościele Katedralnym p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gorzowie Wielkopolskim, Synagodze Pod Białym Bocianem we Wrocławiu oraz w Muzeum – Zamku w Łańcucie.

Album *Portrety* to poruszająca opowieść wyrażona dźwiękiem, w której jazz spotyka się z historią, a indywidualne losy splatają się z doświadczeniem zbiorowym. Adam Bałdych tworzy muzyczne portrety, pełne emocji, ciszy i napięcia, które zostają ze słuchaczem na długo. Łacińskie *protrahere* oznacza „wydobywać na światło dzienne” i właśnie to artysta uczynił z emocjami, jakie kryją się w relacjach świadków drugiej wojny światowej. Kompozytor sięgnął do materiałów archiwalnych Instytutu Pileckiego i stworzył muzykę, która oddaje to, co trudno wyrazić słowami. *Portrety* czerpią z tradycyjnych melodii ludowych i żydowskich, muzyki poważnej oraz współczesnej improwizacji. Adam Bałdych zaprosił do projektu wyjątkowych artystów: pianistę Sebastiana Zawadzkiego, saksofonistę Marka Konarskiego, kontrabasistę Andrzeja Święsa i perkusistę Dawida Fortunę, a także wokalistów Kari Sál i Piotra Odoziewskiego.

POSŁUCHAJ

SKŁAD ZESPOŁU:

Adam Bałdych – skrzypce, skrzypce renesansowe

Sebastian Zawadzki – fortepian, pianino preparowane

Marek Konarski – saksofon tenorowy

Andrzej Świąś – kontrabas

Dawid Fortuna – perkusja

Kari Sál – głos

Piotr Odozowski – głos

Adam Bałdych – skrzypek i kompozytor, nazywany „cudownym dzieckiem skrzypiec”, karierę rozpoczął w wieku 14 lat. Wypracował własny, rozpoznawalny styl, który stał się inspiracją dla nowej generacji improwizujących skrzypków. Artysta jest ceniony za kreatywność na polu jazzu i muzyki współczesnej, twórcze łączenie obu tych nurtów oraz wyrazistość muzycznych interpretacji. Brał udział w nagraniach blisko 20 płyt. W styczniu 2024 roku wspólnie z Leszkiem Możdżerem wydał album *Passacaglia*.

Kari Sal (Karina Bałdych) – wokalistka, autorka tekstów i kompozytorka, jedna z najbardziej wyrazistych postaci młodej polskiej sceny muzycznej. Jej debiutancki album *Betesda* został zaliczony przez krytyków do najciekawszych płyt 2017 roku, co zapoczątkowało współpracę artystki z czołowymi przedstawicielami polskiego i europejskiego jazzu. W styczniu 2024 roku wydała swój drugi album *Butterfly*, który spotkał się z entuzjastycznym odbiorem krytyków w Polsce i za granicą.

Piotr Odozowski – kompozytor, multiinstrumentalista, autor tekstów i wokalista. W swojej twórczości łączy różne gatunki muzyczne, m.in. indie rock z balladowym bedroom popem. Jego debiutancki album *Teleranek* ukazał się w 2024 roku. Jest wokalistą „alternatywnego boysbandu” Projekt WOW oraz inicjatorem albumu *Krótki Metraż*, na którym można go usłyszeć obok m.in. Ralpha Kamińskiego, Dominiki Płonki i Darii ze Śląska.

INSTYTUT PILECKIEGO

Instytut prowadzi badania nad systemami totalitarnymi, gromadzi i udostępnia źródła historyczne dotyczące totalitarnych zbrodni, honoruje osoby, które wobec tych systemów wykazały się męstwem i solidarnością z jego ofiarami, oraz upowszechnia wiedzę z tym związaną.

Działalność naukowa Instytutu Pileckiego jest ukierunkowana na badanie i poszerzanie wiedzy na temat systemów totalitarnych, w tym zbrodni nazistowskich i komunistycznych w XX wieku. W zakresie naszego zainteresowania znajdują się nie tylko państwa totalitarne oraz różne formy oporu przeciwko nim, lecz także kwestie ukarania i zadośćuczynienia za zbrodnie i prześladowania. Nie zapominamy, że również dzisiaj, w wieku XXI, zbrodnie te są relatywizowane, a nawet przedstawiane jako pozytywny punkt odniesienia.

Działalność Instytutu związana z upamiętnianiem służy honorowaniu ludzi, którzy w obliczu XX-wiecznych totalitaryzmów zachowali człowieczeństwo. Elementem tej działalności jest przygotowywanie wniosków o przyznanie medalu Virtus et Fraternitas. To odznaczenie, nadawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi symbol pamięci o osobach niosącym pomoc obywatelom polskim w trudnych czasach i wdzięczności wobec nich. Program „Zawołani po Imieniu” poświęcono upamiętnianiu obywateli II Rzeczypospolitej zamordowanych za pomoc Żydom w czasie II wojny światowej. W czasie uroczystości „wołani po imieniu” – czyli honorowani specjalnym pomnikiem – są ci, którzy zostali zamordowani za pomoc Żydom. W ten sam sposób upamiętniamy także Żydów, najczęściej ginących wraz ze swymi współzwojownikami.

Aby działalność naukowa i upamiętniająca nie pozostawała jedynie w wąskim gronie odbiorców, wzbogacamy ją aktywnością edukacyjną. Jest ona kierowana zarówno do środowisk szkolnych, jak i do innych grup. Wystawy oraz oferta edukacyjna – warsztaty, wykłady, gry miejskie – tworzą program, który przybliży trudne tematy z historii XX wieku, jest też ważnym elementem dialogu w przestrzeni publicznej o wojnie i pokoju. Jesteśmy aktywni w Internecie, gdzie prezentujemy m.in. część zbiorów archiwalnych i liczne produkcje filmowe. Oferujemy także dostęp do dobrze wyposażonej biblioteki i tematycznego archiwum cyfrowego, w ramach którego zgromadziliśmy miliony kopii dokumentów ze zbiorów polskich i zagranicznych.

FUNDACJA PIĘKNE I BASTA

sztuka, która brzmi i zostaje w pamięci

Fundacja Piękne i Basta to miejsce, ludzie i wydarzenia, które zapraszają do bezpośredniego obcowania z kulturą wysoką w najpiękniejszym wydaniu. Naszą misją jest tworzenie i prezentowanie trasy koncertowej oraz wydarzeń artystycznych, które nie tylko zachwycają, ale budują głębsze doświadczenie muzyki, dźwięku i spotkania z artystami.

Na koncertach Fundacji spotykają się pasja wykonawców i zaangażowanie publiczności — od kameralnych recitali po rozbudowane projekty sceniczne, które przenoszą w świat inspirujących doznań artystycznych. Dzięki wsparciu instytucji kultury, grantodawców i partnerów organizacyjnych nasze programy stają się realnymi, żywymi doświadczeniami — łącząc różne środowiska twórcze i publiczność spragnioną wyjątkowej sztuki.

To, co robimy, to więcej niż koncerty — to zaproszenie do wspólnej podróży przez dźwięki, emocje i piękno artystycznego wyrazu. Wspólnie z naszymi partnerami tworzymy wydarzenia, które zostają w sercach słuchaczy na długo.

Piękno to odwaga bycia w pełni tu i teraz — piękne jest to, co porusza i łączy... i basta!

WARSZTATY MISTRZOWSKIE Z ADAMEM BAŁDYCHEM

Warsztaty towarzyszące koncertom to wyjątkowa okazja do bezpośredniego spotkania z artystą, który łączy mistrzostwo wykonawcze z autorską wizją twórczą oraz świadomym budowaniem swojej drogi artystycznej.

Podczas spotkania poruszone zostaną m.in.:

- zagadnienia związane z interpretacją, improwizacją i pracą nad własnym językiem muzycznym,
- tematy rozwoju kariery muzyka, w tym budowania marki artysty, komunikacji z odbiorcami, obecności w mediach oraz świadomego planowania działań promocyjnych.

Piątek, 06.02.2026, 17:30**GDAŃSK | MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ****WYKŁAD I DYSKUSJA Z UDZIAŁEM PUBLICZNOŚCI*****Zbrodnia i kara? Jak w Republice Federalnej Niemiec (nie) próbowano ścigać zbrodnie na polskiej inteligencji***

dr hab. Tomasz Chinciński, prof. Instytutu Pileckiego

W czasie niemieckiej okupacji życie straciło blisko sześć milionów polskich obywateli, jednak po wojnie tylko nieliczni zbrodniarze ponieśli odpowiedzialność karną. Podczas wykładu skupimy się na tym, jak w RFN próbowano – i dlaczego często nie potrafiono – pociągnąć do odpowiedzialności sprawców zbrodni popełnionych na polskiej inteligencji. Na przykładzie postępowań przeciwko członkom Einsatzgruppe IV, Einsatzkommando 16a oraz formacji Selbstschutz przybliżymy mechanizmy prowadzące do bezkarności oprawców: rygorystyczne wymagania dowodowe (po latach przedstawienie jednoznacznych dowodów winy każdego sprawcy z osobna często okazywało się niemożliwe), linie obrony oparte na podporządkowaniu się rozkazom przełożonych oraz brak zeznań polskich ofiar i świadków. Jednocześnie pokażemy, że akta tych postępowań – mimo procesowych niepowodzeń – stanowią dziś jedno z najważniejszych źródeł wiedzy o przebiegu zbrodni, relacjach między oprawcami oraz sposobach usprawiedliwiania przemocy.

Dr hab. Tomasz Chinciński, prof. Instytutu Pileckiego – historyk specjalizujący się w badaniach nad postawami obywateli polskich narodowości niemieckiej w latach 1939–1945 oraz nad niemieckimi zbrodniami w okupowanej Polsce i ich osądzaniem w Republice Federalnej Niemiec. Autor monografii *Forpoczta Hitlera. Niemiecka dywersja w Polsce w 1939 roku* oraz współredaktor i współautor tomu *Bydgoszcz 3–4 września 1939. Studia i dokumenty*.

Sobota, 07.02.2026, 17:30

**GORZÓW WLKP. | KOŚCIÓŁ KATEDRALNY P.W.
WNIEBOWZIECIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY**

WYKŁAD I DYSKUSJA Z UDZIAŁEM PUBLICZNOŚCI

Sala Papieska, obok Katedry p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Obotrycka 10

W krzywym zwierciadle. Jak 100 lat temu Niemcy widzieli Polaków
prof. Grzegorz Kucharczyk, Instytut Pileckiego

Zacofani cywilizacyjnie, nielojalni czy nieudolni organizacyjnie – nieprzychylnie opinie o Polakach, krążące przed stuleciem w Republice Weimarskiej, miały uzasadniać rzekomą wyższość niemieckiej kultury politycznej. W trakcie wykładu pokażemy, jak w antypolskim dyskursie narracje będące kontynuacją dawnych pruskich stereotypów o Polsce (*polnische Wirtschaft*, *Niemcy jako Kulturträgerzy*) przenikały się z najbardziej aktualnymi wówczas uprzedzeniami (*państwo sezonowe*, *polska niewdzięczność*, *polski imperializm*). Wspomnimy również o przedstawicielach odmiennego nurtu (takich jak Helmut von Gerlach) – znacznie słabiej rezonującego i obecnego na obrzeżach niemieckiej kultury politycznej po 1918 roku – który wzywał do dialogu z Polską.

Prof. Grzegorz Kucharczyk – historyk, pracownik Ośrodka Badań nad Totalitaryzmami Instytutu Pileckiego. Jego zainteresowania badawcze obejmują dzieje Niemiec oraz stosunki polsko-niemieckie w XIX i XX wieku. Autor m.in. *Prusy. Pięć wieków, III Rzesza Niemiecka. Nienawiść i nowoczesność* oraz (wspólnie z K. Rakiem) *Przeklęci sąsiedzi*.

Niedziela, 08.02.2026, 17:30**WROCŁAW | SYNAGOGA POD BIAŁYM BOCIANEM****WYKŁAD I PANEL DYSKUSYJNY*****Z archiwum na scenę. Jak stare fotografie, wspomnienia listy i cisza budują nowe emocje w sztuce***

dr Joanna Hytrek-Hryciuk, Zakład Narodowy im. Ossolińskich

Sztuka i historia wchodzą ze sobą w dialog – minione wydarzenia inspirują artystów, a ich twórczość pozwala spojrzeć na przeszłość z zupełnie innej perspektywy. Podczas spotkania porozmawiamy o tym, w jaki sposób źródła historyczne – dokumenty, przedmioty czy zdjęcia – oraz to, co niedopowiedziane lub przemilczane, mogą stać się nośnikami emocji i materiałem artystycznym. Na przykładzie losów wrocławskich Żydów, pojedynczych listów, fotografii oraz projektów teatralnych i literackich pokażemy, jak sztuka koresponduje z przeszłością – nie ilustrując jej, lecz interpretując emocjonalnie. Zastanowimy się również nad rolą emocji w rozumieniu historii, przyjmując, że artystyczne przetwarzanie źródeł pozwala współczesnym odbiorcom „poczuć” przeszłość i uczynić ją doświadczeniem wspólnym dla różnych generacji.

Fot. M. Maziej

Dr Joanna Hytrek-Hryciuk – historyk związana z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu. Interesuje się herstorią, mikrohistorią i historią społeczną XX w. Autorka m.in. *Rosjanie nadchodzą! Ludność niemiecka i żołnierze Armii Radzieckiej (Czerwonej) na Dolnym Śląsku w latach 1945–1948* oraz *Między prywatnym a publicznym. Życie codzienne we Wrocławiu w latach 1938–1944*.

PANEL DYSKUSYJNY:**Dominika Uczkiewicz**, Instytut Pileckiego – moderacja**dr Joanna Hytrek-Hryciuk**, Zakład Narodowy im. Ossolińskich**Adam Bałdych**, autor albumu *Portrety*

Poniedziałek, 09.02.2026, 15:30

ŁAŃCUT | MUZEUM-ZAMEK W ŁAŃCUCIE

WYKŁAD I PANEL DYSKUSYJNY

Pamięć. Czy jej potrzebujemy w czasie post-prawdy?

dr hab. Damian Markowski, prof. Instytutu Pileckiego

Sztuczna inteligencja coraz mocniej wdziera się do naszego życia. Zbiory algorytmów nie tylko wyszukują dane, ale także „generują” informacje – również te odnoszące się do przeszłości. Równolegle do badań naukowych powstaje zatem odrębna, alternatywna rzeczywistość. Czy tego chcemy, czy nie, staje się ona wyzwaniem dla naukowców, nauczycieli i uczniów. Dokąd w tym kontekście zmierzamy i czy próby przeciwstawienia się zmianom to skazana na niepowodzenie walka z wiatrakami, czy może konieczność? Podczas spotkania poruszymy różnorodne kwestie związane z pamięcią i jej różnymi formami – od tradycyjnego rozumienia po wersje wykreowane przez AI. Po wykładzie zapraszamy do udziału w panelu dyskusyjnym, podczas którego porozmawiamy o roli pamięci w kształtowaniu nowoczesnego społeczeństwa.

Dr hab. Damian Markowski, prof. Instytutu Pileckiego – historyk i sowietolog. Autor publikacji naukowych i popularnonaukowych, wydawanych także w językach niemieckim i angielskim, m.in. *Zwei Aufstände. Die Schlacht um Lemberg 1918* oraz *Lwów or L'viv? Two Uprisings in 1918*.

PANEL DYSKUSYJNY:

dr hab. Damian Markowski, Instytut Pileckiego – moderacja,

dr Piotr Szopa, dyrektor Muzeum – Zamku w Łańcucie

Adam Bałdych, autor albumu *Portrety*

WYSTAWA ZARYSY PAMIĘCI

Świadeństwo, dokument, pamięć

Pamięć indywidualna jest nietrwała – często znika wraz z odejściem świadków wydarzeń. Zachowanie i zrozumienie doświadczeń minionych pokoleń nabiera szczególnego znaczenia wobec zbrodni dwóch totalitaryzmów XX wieku: niemieckiego i sowieckiego. Instytut Pileckiego realizuje projekty badawcze, archiwalne i popularyzatorskie, których celem jest ocalenie tych świadectw i udostępnienie ich szerokiemu gronu odbiorców. U podstaw tych działań leży przekonanie o wyjątkowości polskiego doświadczenia konfrontacji z dwoma systemami totalitarnymi, a jednym z najważniejszych przedsięwzięć jest baza „Zapisy Terroru” – największy zbiór relacji ludności cywilnej z okupowanej Europy.

Poszukując pogłębionych form interpretacji zgromadzonych historii, Instytut sięga po środki artystyczne. Sztuka staje się narzędziem opowiadania o doświadczeniu radykalnego zła i losach jego ofiar, a zarazem sposobem wyjścia poza krąg odbiorców badań naukowych. Muzyka i rysunek umożliwiają uważne, emocjonalne spotkanie z historią zapisaną w archiwaliach.

Prezentowane na wystawie rysunki pochodzą z albumu *Zarysy pamięci* (2018). Ponad 100 ilustracji autorstwa siedmiorga artystów wizualizuje wydarzenia i emocje znane często jedynie z protokołów przesłuchań i wspomnień naocznych świadków. Inną formą artystycznej interpretacji są kompozycje Adama Bałdycha – 17 utworów składających się na album *Portrety* (2024), inspirowanych świadectwami z „Zapisów Terroru” i oddających napięcie, strach oraz nadzieję obecne w osobistych historiach.

Wystawa zaprasza do spotkania z tymi historiami oraz do dalszego, pogłębionego odkrywania ich na portalu „Zapisy Terroru” i w Archiwum Instytutu – w miejscu, w którym osobiste świadectwa odsłaniają uniwersalny wymiar doświadczenia okupacji, wojny i zagłady.

Projekt realizowany w ramach Krajowego Planu Odbudowy.
Sfinansowany przez Unię Europejską NextGenerationEU.

Edycja tekstu, skład, łamanie: Instytut Pileckiego

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

